

Přehled účinků a bezpečnosti užívání drog v průběhu těhotenství a laktace – 5. část

Lenka Tůmová, Lenka Holcová

Katedra farmakognozie, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova v Praze

Tento příspěvek navazuje na předchozí práci „Rizika používání léčivých rostlin v období těhotenství a kojení“. Formou tabulek uvádí u jednotlivých drog (řazeno abecedně–písmeno H-L), jejich terapeutické využití, nežádoucí účinky a kategorizaci bezpečnosti užívání v průběhu těhotenství a laktace. Dále jsou v textu uvedeny i výsledky některých studií na zvířecích modelech a v humánní terapii.

Klíčová slova: těhotenství, kojení, léčivá rostlina, droga.

Overview of the effects and safety of the use of natural medicines during pregnancy and lactation – part 5

The subscription continues in previous paper „Danger of medicinal plants used in pregnancy and breast-feeding period“. Therapeutic use, side effects and categorization of safety drug use in pregnancy and in breast-feeding period are shown in the form of tables in individual drugs (alphabetic order-letter H-L). There are also mentioned the results of animal study models and human models.

Key words: pregnancy, breast-feeding, medicinal plant drug.

Harpagophyti radix, Harpagophytum procumbens (harpagofyt poléhavý), Pedaliaceae

Účinky: Antirevmatikum, antiflogistikum, analgetikum.

Terapeutické využití: Terapie artrózy, revmatizmu, dny, lumbaga, chronických bolestí zad.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B2.

V jižní Africe byla droga v malých dávkách (0,25 g třikrát denně) podávána těhotným ženám pro úlevu od bolestí (1), ale také k vyvolání porodu (2).

Studie provedená na březích samicích potkana prokázala uterotonické a spazmogenní účinky vysokých dávek této drogy (2).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie C.

Hydrangeae arborescens radix, Hydrangea arborescens (hortenzie stromčekovitá), Hydrangeaceae

Účinky: Diuretikum, urologikum.

Terapeutické využití: Terapie močových cest, ledvinových kamenů a zvětšené prostaty.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B2.

Užívání v průběhu laktace: Kategorie C.

Hydrastidis radix, Hydrastis canadensis (vodilka kanadská), Ranunculaceae

Účinky: Antihemoragikum, antibakteriální, depurativum, choleretikum.

Terapeutické využití: Tradičně terapie kožních onemocnění, dyspepsie, gastrických a peptických vředů, kolitidy, dysmenorey, sinusitidy.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie C.

Je doporučováno tuto drogu v průběhu těhotenství neužívat bez lékařského dohledu kvůli obsahu alkaloidů (především hydrastinu a berberinu). Hydrastin vyvolává porod, pokud je orálně podáván těhotné ženě (1).

Studie, ve které byla vodilka podávána v dávkách 1,86 g/kg březím samicím potkanů 1.–15. den gestace, neprokázala žádné nežádoucí účinky

na velikost mláďat a hmotnost placenty, mláďata samic, kterým byla droga podávána 1.–8. den nebo 8.–15. den, vykazovala vyšší porodní váhu (1).

Droga vyvolávala toxické účinky po přidání potkaního embrya (10,5. gestační den) do potkaního séra a po kultivaci po 26 hodin (3).

Droga vykazovala spazmolytické účinky na experimentálně vyvolané kontrakce izolované dělohy (1).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie SD.

Hypericum perforatum (třezalka tečkovaná), Hypericaceae

Účinky: Antidepresivum, antivirotikum, antimikrobní.

Terapeutické využití: Terapie mírných až středních depresivních stavů, neuralgie, menopauzální neurózy.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie C.

Třezalka je droga velmi oblíbená v terapii lehčích depresivních stavů, které se během těhotenství objevují poměrně často.

Několik dřívějších studií na zvířatech, majících za cíl zhodnotit bezpečnost užívání třezalky v průběhu těhotenství, nevykázalo žádné odchylky ve fyzickém ani psychickém vývoji mláďat (4).

Po podání sušené drogy březí samici potkana (1 g/kg/den) a samici králíka (1,5 g/kg/den) nebyly sledovány žádné účinky na zdraví mláďatek nebo matky a nedošlo ani k ovlivnění plodnosti matky (1). Bylo sledováno snížení porodní váhy u potomků samčího pohlaví (ne u potomků pohlaví samičího) poté, co březí samici myši bylo podávána droga v dávkách 180 mg/kg/den. Na dlouhodobý vývoj nemělo užívání třezalky žádný pozorovatelný vliv (1).

Ačkoli v *in vitro* studiích byla zjištěna teratogenita hypericinu a zvýšení děložního tonu po expozici obsahovým látkám třezalky, neexistují žádné záznamy o tom, že by tyto účinky byly sledovány u člověka (4).

Droga je však podle nových studií kontraindikována v průběhu těhotenství. Pozornost je třeba věnovat též možným interakcím s jinými léčivy a riziku vývoje fotodermatitidy (4).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie SD

Některé z obsahových látek třezalky přestupují i do mateřského mléka (hyperforin byl v malé koncentraci identifikován, hypericin v mléce nalezen nebyl).

Přesto, že užívání třezalky v průběhu laktace je považováno za bezpečné, byly pozorovány vedlejší účinky na kojence, jako je kolika nebo letargie. Přestože se tyto účinky nevyskytují často, je doporučeno dbát opatrnosti (1, 4).

Chamaelirii lutei radix, Chamaelirium luteum (lilijčka žlutá), *Liliaceae*

Účinky: Uterotonikum, ovarionikum, es-trogenní.

Terapeutické využití: V tradiční medicíně terapie amenorey, dysmenorey, menopauzálních symptomů, podpora fertility.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B2.

Užívání v průběhu laktace: Kategorie C.

Chelidonii herba, Chelidonium majus (vlaštovičník větší), *Papaveraceae*

Účinky: Choleretikum, mírné laxans, spazmolytikum, antiflogistikum.

Terapeutické využití: Terapie žlučníkových záchvatů, topicky k terapii bradavic, terapie karcinomu (droga ve formě vysoce koncentrovaného extraktu alkaloidů nazývaného ukrain).

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie C.

Vzhledem k obsahu účinných látek, kterými jsou alkaloidy působící cytotoxicky, se užívání nedoporučuje. Je třeba mít zde na paměti mezidruhové rozdíly, dávka, která je již teratogenní, se druh od druhu liší.

Užívání v průběhu laktace: Kategorie SD.

Chionanthi virginici radices cortex, Chionanthus virginicus (bělas virginský), *Oleaceae*

Účinky: Cholagogum, choleretikum, mírné laxans, antiemetikum, depurativum.

Terapeutické využití: Terapie onemocnění jater, cholecystitidy, zvětšené sleziny, kožních onemocnění.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B2.

Užívání v průběhu laktace: Kategorie C.

Inulae radix, Inula helenium (oman pravý), *Asteraceae*

Účinky: Expektorans, diaforetikum, spazmolytikum.

Terapeutické využití: Terapie infekcí horních cest dýchacích, bronchitidy, v lidovém léčitelství terapie tuberkulózy, zvracení, průjmu a vyvolání potratu.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B2.

Dle British Herbal Compendium je droga v těhotenství kontraindikována (1).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie SD.

Dle British Herbal Compendium je droga v průběhu laktace kontraindikována (1).

Iridis rhizoma, Iris versicolor (kosatec pestrý), *Iridaceae*

Účinky: Korigens vůně, depurativum, laxans, cholagogum, diuretikum.

Terapeutické využití: terapie kožních onemocnění, zácpy a poruch funkce jater.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B1.

V malých dávkách byla droga doporučována pro terapii těhotenských ranních nevolností, zdroj neuvádí, s jakými výsledky (1).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie C.

Kava resina/Kava-kava, Piper methysticum (pepřovník opojný), *Piperaceae*

Účinky: Antianxiózní, hypnotikum, antikonvulzivum, lokální anestetikum, analgetikum, diuretikum.

Terapeutické využití: Terapie stresu, úzkosti, nespavosti.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B1.

Studie na zvířecích modelech neprokázaly žádné teratogenní účinky (1).

Droga byla užívána v tradiční medicíně několik národů. V Iránu byla užívána mimo jiné jako součást směsi k vyvolání potratu. I topické použití může být pro průběh těhotenství nebezpečné. Soudí se, že určitou roli hrají též společenské zvyky, nejen sledování bezpečnosti užívání drogy (1).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie CC.

V tradiční medicíně Nové Guiney byla droga užívána pro podporu kojení (1).

Lactucarium, Lactuca virosa (locika jedovatá), *Asteraceae*

Účinky: Mírné sedativum, antitusikum.

Terapeutické využití: Terapie nervozity, nespavosti, svalové bolesti, dráždivého kašle.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B2.

Užívání v průběhu laktace: Kategorie CC.

Lapacho cortex, Tabebuia avellaneda, *Bignoniaceae*

Účinky: Imunostimulans, antibakteriální, antifungální, depurativum.

Terapeutické využití: Terapie zánětu horních cest dýchacích, bronchitidy, zánětu GIT, posiluje imunitní systém, podpůrná terapie rakoviny a *diabetes mellitus*.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie D.

Obsahová látka drogy lapachol vykazovala ve studiích na zvířecích modelech škodlivé účinky na plod. Droga byla podávána v různých úsecích od prvních do dvacátého dne březosti, riziko úmrtí plodu se pohybovalo od 71 % do 100 % v případech, že droga byla podávána v období organogeneze, v pozdějších stadiích se vyskytly případy retardovaného růstu plodu (1, 6, 7, 8)

Droga byla v tradiční argentinské medicíně užívána k vyvolání potratu (1).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie CC.

Larrea tridentatae folium, Larrea tridentata (larea trojzubá), Zygophyllaceae

Účinky: Antioxidant, depurativum, antimikrobní, antitumorové.

Terapeutické využití: Tradičně terapie žaludečních potíží, průjmů a bolesti v krku.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie C.
V tradiční medicíně původních bolívijských a mexických obyvatel byla droga užívána jako kontraceptivum a k vyvolání potratu (1).

Studie na zvířecích modelech přinášejí různé výsledky, některé z nich potvrzují škodlivé účinky na průběh těhotenství, jako např. znesnadnění nidace oplodněného vajíčka (1).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie X.

Lavandulae flos, Lavandula officinalis (levandule lékařská), Lamiaceae

Účinky: Mírné sedativum, spazmolytikum, anxiolytikum.

Terapeutické využití: Terapie trávicích potíží, koliky a bolesti hlavy.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B2.

Užívání v průběhu laktace: Kategorie C.

Leonuri artemisiae herba, Leonurus artemisia (sdečník japonský), Lamiaceae

Účinky: Nervové tonikum, kardiotonikum, antihypertenzivum, spazmolytikum, emenagogum.

Terapeutické využití: Terapie hypertenze, poruch menstruačního cyklu.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B3.

Názory odborníků na užívání této drogy v průběhu těhotenství se různí. Zatímco British Herbal Compendium uvádí těhotenství jako kontraindikaci, Commission E už ne (1).

Důvodem je obsah alkaloidu leonurinu, který teoreticky zvyšuje tonus dělohy. Studie s cílem

ověřit toto tvrzení však přinesly velmi rozporné výsledky. Některé zvýšení tonu a zesílení kontrakcí potvrdily, jiné nikoliv. Jednoznačně není možné v současné době přiklonit se ani k jednomu stanovisku (1).

Droga byla používána ve veterinární medicíně pro pozitivní účinky na reprodukci a stimulaci produkce mléka u psů a koček (14).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie C.

Liquiritiae radix, Glycyrrhiza glabra (lékořice lysá), Fabaceae

Účinky: Antiflogistikum, expektorans, diuretikum, antibiotické.

Terapeutické využití: Terapie bronchitidy, gastritidy, peptického vředu.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie X.

Užívání drogy ve velkých dávkách je spojeno s rizikem předčasného porodu. Klinické studie, které se touto otázkou zabývaly, došly ke stejným závěrům. Žádná z nich nezaznamenala

Tab. 1. Přehled účinků a bezpečnosti užívání drog v průběhu těhotenství a laktace

Název drogy	Účinná látka	Terapeutický účinek	Nežádoucí účinky	Kategorie bezpečnosti užívání v průběhu těhotenství dle FDA	Kategorie bezpečnosti užívání v průběhu laktace dle FDA	Citace
<i>Harpagophyti radix</i> <i>Harpagophytum procumbens</i> (harpagofyt poléhavý) <i>Pedaliaceae</i>	fytoosteroly iridoidy	antirevmatikum antiflogistikum analgetikum	mírné podráždění GIT alergická reakce	B2	C	1, 12
<i>Hydrangeae arborescens radix</i> <i>Hydrangea arborescens</i> (hortenzie stromčekovitá) <i>Hydrangeaceae</i>	saponiny kumariny	diuretikum urologikum	žádné publikované	B2	C	1
<i>Hydrastidis radix, Hydrastis canadensis, (vodilka kanadská), Ranunculaceae</i>	isochinolinové alkaloidy (hydrastin, berberin)	antihemoragikum antibakteriální úč. depurativum, choleretikum	žádné známé	C	SD	1, 12
<i>Hyperici herba, Hypericum perforatum (třezalka tečkovaná) Hypericaceae</i>	antraglykosidy (hypericin, pseudohypericin) flavonoidy, silice	antidepresivum antivirotikum antimikrobní úč. (topicky)	podráždění GIT fotosenzitivita	C	SD	1, 12
<i>Chelidonii herba, Chelidonium majus (vlastovičník větší) Papaveraceae</i>	isochinolinové alkaloidy (chelidonin, berberin)	choleretikum mírné laxans spazmolytikum antiflogistikum	hepatotoxicita	C	SD	1, 13
<i>Chionanthi virginici radices cortex, Chionanthus virginicus (bělas virginický) Oleaceae</i>	saponiny	cholagogum choleretikum, mírné laxans antiemetikum depurativum	podráždění GIT	B2	C	1
<i>Inulae radix, Inula helenium (oman pravý) Asteraceae</i>	silice inulin, hořčiny	expektorans, diaforetikum spazmolytikum	alergická reakce	B2	SD	1, 12, 13
<i>Iridis rhizoma</i> <i>Iris versicolor</i> (kosatec pestrý) <i>Iridaceae</i>	silice (irony) škrob sliz, flavony (iridin)	korigens vůně depurativum laxans, cholagogum diuretikum	GIT potíže po užití vysokých dávek	B1	C	1, 13
<i>Kava resina, Kava-kava</i> <i>Piper methysticum, (pepřovník opojný) Piperaceae</i>	deriváty pyronu (kavain, methysticin)	antianxiózní úč., hypnotikum antikonvulzivum, lokální anestetikum, analgetikum diuretikum	bolest hlavy vyrážka nevolnost	B1	CC	1, 12, 13

Tab. 1. Pokračování

Název drogy	Účinná látka	Terapeutický účinek	Nežádoucí účinky	Kategorie bezpečnosti užívání v průběhu těhotenství dle FDA	Kategorie bezpečnosti užívání v průběhu laktace dle FDA	Citace
<i>Lactucarium, Lactuca virosa</i> (locika jedovatá) Asteraceae	seskviterpenické laktony (lactucopikrin) flavonoidy, kumariny	mírné sedativum antitusikum	alergická reakce	B2	CC	1,12
<i>Lapacho cortex, Tabebuia avellanedae</i> Bignoniaceae	iridoidy antrachinony (lapachol)	imunostimulans, antibakteriální úč., antifungální úč., depurativum	alergická reakce	D	CC	1, 12
<i>Larrea tridentatae folium</i> <i>Larrea tridentata</i> (larea trojzubá) Zygophyllaceae	kyselina nordihydroguajaretová (NDGA) flavony	antioxidant depurativum antimikrobní úč. antitumorové úč.	vzácně hepatotoxicita, hemolytická anémie, kontaktní dermatitis	C	X	1, 12
<i>Lavandulae flos</i> <i>Lavandula officinalis</i> (levandule lékařská) Lamiaceae	silice (linalyl acetát, linalool)	mírné sedativum spazmolytikum anxiolytikum	žádné publikované	B2	C	1, 13
<i>Leonuri artemisiae herba</i> <i>Leonurus artemisia</i> , (srdečník japonský) Lamiaceae	flavonoidy alkaloidy, iridoidy	nervové tonikum, kardiotonikum antihypertenzivum, spazmolytikum, emenagogum	žádné publikované	B3	C	1
<i>Leonuri cardiaca herba</i> <i>Leonurus cardiaca</i> (srdečník obecný) Lamiaceae	hořčiny flavonoidy alkaloidy (leonurin)	nervové tonikum, kardiotonikum antihypertenzivum, antiarytmikum, spazmolytikum	žádné publikované	B3	C	1, 12
<i>Liquiritiae radix</i> <i>Glycyrrhiza glabra</i> (lékořice lysá) Fabaceae	saponiny (glycyrrhizin) cukry flavonoidy	antiflogistikum expektorans diuretikum, antibiotické úč.	žádné publikované	X	X	1, 13
<i>Lupuli glandulae</i> <i>Humulus lupulus</i> (chmel otáčivý), Cannabaceae	silice (myrcen, humulen) hořčiny	mírné sedativum spazmolytikum	alergická reakce	B2	CC	1, 12
<i>Lycopi europeae herba</i> <i>Lycopus europeus</i> (karbínec evropský) Lamiaceae	flavonoidy fenolické kyseliny barvivo (lykopen)	TSH-antagonistické úč. mírné sedativum	zvětšení štítné žlázy bolest hlavy	C	X	1, 12

jiné škodlivé účinky na plod, byla ovšem sledována souvislost rizika předčasného porodu a velikosti dávky drogy (1, 9, 10).

Studie zkoumající účinky samotného glycyrrhizinu došla k závěru, že vysoké dávky této obsahové látky způsobují poruchy psychického vývoje (11). V dostupných zdrojích nebyl nalezen další popis podobných účinků v případech užívání celé drogy. Někteří odborníci uvádějí těhotenství jako kontraindikaci pro užívání této drogy, soudí se ale, že terapeutické dávky menší než 3 g/den jsou bezpečné (1).

Zvláště opatrné by měly být ženy trpící během těhotenství vysokým krevním tlakem (1).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie X.

Lupuli glandulae, Humulus lupulus (chmel otáčivý), Cannabaceae

Účinky: Mírné sedativum, spazmolytikum, amarum.

Terapeutické využití: Terapie nervozity, úzkosti, nespavosti.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie B2.

Teoreticky je možné o bezpečnosti této drogy v průběhu těhotenství pochybovat z důvodu, že by mohla mít estrogenní účinky. Avšak ve studii užívané dávky asi 500x převyšují dávky účinných látek, které obsahuje doporučené množství piva pro těhotnou ženu (1). Další látky s možnými estrogenními účinky jsou krátce po sběru drogy oxidovány, a tudíž deaktivovány (1).

Užívání v průběhu laktace: Kategorie CC.

Lycopi europeae herba, Lycopus europeus (karbínec evropský), Lamiaceae

Účinky: TSH-antagonistické, mírné sedativum.

Terapeutické využití: Terapie hyperfunkce štítné žlázy.

Užívání v průběhu těhotenství: Kategorie C.

Užívání se vzhledem k účinkům této drogy nedoporučuje, dysbalance hormonů štítné žlázy může mít závažné účinky na vývoj plodu (1).

Užívání v průběhu laktace Kategorie X.

*Poděkování: Práce byla podpořena
Projektem PRVOUK.*

Vysvětlení jednotlivých kategorií

A – Kontrolované studie nebo sledování velkého počtu těhotných neprokázaly riziko malformací a škodlivých účinků na plod.

B – V humánních studiích nebylo prakticky prokázáno riziko pro plod, teoretické riziko ale existuje.

B1 – Studie na zvířatech neprokázaly riziko, po podání limitovanému počtu žen se nevysky-

tl zvýšený počet malformací nebo škodlivých účinků na plod.

B2 – Studie na zvířatech nebyly provedeny a po podání limitovanému počtu žen se nevyskytl zvýšený počet malformací nebo škodlivých účinků na plod.

B3 – Studie na zvířatech prokázaly zvýšené riziko poškození plodu, není známa relevantnost těchto studií vůči člověku, po podání limitovanému počtu žen se nevyskytl zvýšený

počet malformací nebo škodlivých účinků na plod.

C – Léčiva mají prokazatelně teratogenní nebo embryocidní účinek u zvířat, způsobují zvýšené riziko škodlivých účinků na plod nebo novorozence u člověka, žádné humánní studie nejsou dostupné.

D – Existují doklady rizika pro lidský plod, ale v případě, že benefit podání léčiva ženě převažuje nad rizikem, je podání možné.

X – Vysoké riziko poškození plodu, tato léčiva jsou absolutně kontraindikována.

Klasifikace bezpečnosti užívání v průběhu laktace

ND – Informace nejsou známé

C – Užívání je možné

CC – Užívání je možné s opatrností

SD – užívání není doporučováno

X – užívání je kontraindikováno

LITERATURA

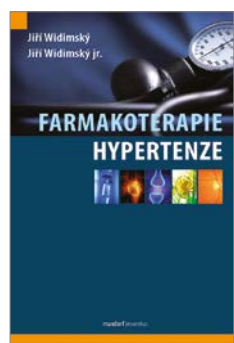
1. Mills S, Bone K. The Essential Guide To Herbal Safety, Elsevier Churchill Livingstone, 2005.
2. Mahomed IM, Ojewole JA. Uterotonic effect of Harpagophytum procumbens DC (Pedaliaceae) secondary root aqueous extract on rat isolated uterine horns, J. Smooth. Muscle. Res. 2009; 45(5): 231–239.
3. Yao M, Ritchie HE, Brown-Woodman PD. A reproductive scanning test of goldenseal, Birth Defects Res. B., Dev. Reprod. Toxicol. 2005; 74: 399–404.
4. Dugogua JJ, Mills E, Perri D, Koren G. Safety and Efficacy of St. Johns wort (Hypericum) during Pregnancy and Lactation, Can. J. Clin. Pharmacol. 2006; 13(3): 268–276.
5. Juszkiewicz T, Minta., Włodarczyk B, Biernacki B. Teratological evaluation of Ukrain in hamsters and rats, Drugs Exp.

Clin. Res. 1992; 18: 23–29.

6. Guerra M de O, Mazoni AS, Brandão MA, Peters VM. Toxicology of Lapachol in rats: embryolethality, Braz. J. Biol. 2001; 61(1): 171–174.
7. Felício AC, Chang CV, Brandão MA, Peters VM, Guerra M de O. Fetal growth in rats treated with lapachol, Contraception. 2002; 66(4): 289–293.
8. Guerra MO, Mazoni AS, Brandão MA, Peters VM. Interceptive effect of Lapachol in rats, Contraception. 1999; 60(5): 305–307.
9. Strandberg TE, Andersson S, Järvenpää AL, McKeigue PM. Preterm birth and licorice consumption during pregnancy, Am. J. Epidemiol. 2002; 156(9): 803.
10. Strandberg TE, Järvenpää AL, Vanhanen H, McKeigue

- PM. Birth outcome in relation to licorice consumption during pregnancy, Am. J. Epidemiol. 2001; 153(11): 1085–1088.
11. Rääkkönen K, Pesonen AK, Heinonen K, Lahti J, Komi N, Eriksson JG, Seckl JR, Järvenpää AL, Strandberg TE. Maternal licorice consumption and detrimental cognitive and psychiatric outcomes in children, Am. J. Epidemiol. 2009; 170(9): 1137–1146.
 12. Jahodář L. Farmakobotanika, semenné rostliny, Karolinum, Praha 2006.
 13. Hubík J, Dušek J, Spilková J, Šícha J. Obecná farmakognozie, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1989.
 14. Lans C, Turner N, Brauer G, Khan T. Medicinal plants used in British Columbia, Canada for reproductive health in pets, Prev. Vet. Med. 2009; 90(3–4): 268–273.

» KNIŽNÍ NOVINKA

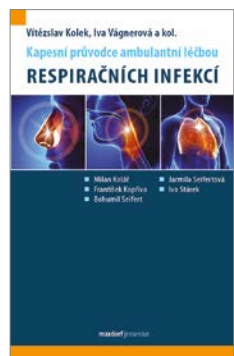
JIŘÍ WIDIMSKÝ, JIŘÍ WIDIMSKÝ JR.

FARMAKOTERAPIE HYPERTENZE

Esenciální hypertenze patří k nejzávažnějším medicínským i společenským problémům současné civilizace. Důvodem je vysoká prevalence (cca 35 % v dospělé populaci, avšak již přes 70 % u mužů ve věku 60 let) v kombinaci s faktem, že hypertenze je základním rizikovým faktorem ICHS, CMP či ICHDK, které se zásadním způsobem podílejí na morbiditě a mortalitě v rozvinutých zemích. Logickým důsledkem tohoto stavu jsou velké investice do vývoje nových účinnějších léků a jejich rychlého zavádění do medicínské praxe. V reálné praxi však nejsou současné možnosti farmakoterapie hypertenze plně využívány. Důvodem je přitom nejen určitá setrvačnost v myšlení lékařů, ale rovněž skutečnost, že kontrola krevního tlaku je u některých nemocných obtížná, a to nejen z důvodu komorbidit.

Nová kniha nestora české kardiologie, prof. Jiřího Widimského, a prof. Jiřího Widimského jr. seznamuje lékaře s účinnými moderními postupy v léčbě hypertenze, a to stručnou, srozumitelnou a dobře dokumentovanou formou. Kniha je určena jak internistům či kardiologům, tak i praktickým lékařům.

Maxdorf 2016, 186 str., edice Jessenius, ISBN: 978-80-7345-477-7, cena: 595 Kč, formát: 154x230 mm, V8 (pevná)

VÍTĚZSLAV KOLEK A KOL.

KAPESNÍ PRŮVODCE AMBULANTNÍ LÉČBOU RESPIRAČNÍCH INFEKČÍ

Infekce dýchacích cest jsou nejčastější příčinou nemoci lidské populace. Jde o skupinu onemocnění, která mají rozhodující vliv na ekonomiku zdravotních systémů na celém světě. Paradoxně však tato zdánlivě banální onemocnění nejsou léčena optimálně, lékaři zdaleka nevyužívají všech dostupných diagnostických, ale ani terapeutických možností, které dnešní stav lékařské a farmaceutické vědy nabízí. Kniha autorského kolektivu vedeného jedním z nejrespektovanějších odborníků v oblasti respirační medicíny (a to nejen z pohledu České republiky) je vynikajícím praktickým průvodcem určeným primárně pro ambulantní specialisty a rovněž pro praktické lékaře.

Maxdorf 2016, 138 str., edice Jessenius, ISBN: 978-80-7345-490-6, cena: 195 Kč, formát: 112 x 174 mm, brožovaná (V2)

Maxdorf, s. r. o., Na Šejdu 247/6a, 142 00 Praha 4, tel.: 241 011 681–9, fax: 241 710 245, www.maxdorf.cz, e-mail: info@maxdorf.cz